

Luentosarja: J2424301 IHMISEN KOKONAISVALTAINEN KOHTAAMINEN HOIDOSSA (3op) –
Luento 1/Joensuu 25.10.2011

Ihmisen kohtaamisen kokonaisvaltaisuus, ihmiskäsitykset ja arvomaailmat

yliopisto-opettaja Harri Koskela (yliopistonlehtori Heikki Salomaan esityksen pohjalta)

(Huom. Luentorungosta on poistettu luennolla käytetty tekijänoikeussäädöksen alainen kuvamateriaali, jolle ei ole julkaisulupaa).

1. Opintojakson tavoitteet ja toteutus

Opintojaksolla

- tarkastellaan asiakkaan ja potilaan kohtaamistilanteeseen liittyviä ihmiskäsityksiä ja niiden eettisiä lähtökohtia,
- käsitellään hoitotieteen, lääketieteen ja teologian lähestymistapojen yhtäläisyyksiä ja eroja asiakkaan/potilaan kohtaamisessa,
- opitaan tunnistamaan oman auttamisajattelun arvoperusta,
- erityisesti perehdytään sairaan, kuolevan ja eri tavoin poikkeuksellisessa elämäntilanteessa olevien kohtaamiseen osana kokonaihoitoa.

Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan kykyä huomioida ja kohdata ihminen kokonaisuutena, johon kuuluu fyysinen, sosiaalinen, psyykinen ja hengellinen ulottuvuus.

2. Toteutus ja työtavat:

- Luennot (24 t) ja niihin liittyvät oppimistehtävät
- Oppimateriaali ja kirjallisuus:
luentojen yhteydessä luennoitsijoiden jakama aineisto ja mahdolliset kirjallisuustiedot

3. Kurssin aikataulu

- Ks. erillinen tiedosto

4. Oppimistehtävät

1. ESSEET

1. Muodostakaa **2-3 hengen työryhmiä** ja valitkaa yhdessä kurssin aineistosta **3-5 teitä kiinnostavaa teemaa**.
2. Työstäkää teemoja ja niistä avautuvia kysymyksenasetteluja kurssilla pidettyjen luentojen ja valitsemanne kirjallisuuden avulla. Kirjallisuutta tulee käyttää vähintään 1 op vaativuutta edellyttävä määrä (180-270 s. suomenkielistä tai 120-180 s. vieraskielistä kirjallisuutta).
3. Kirjoittakaa yhdessä noin 10 sivun mittainen essee, jossa kuvaatte pohdintojenne tulokset.

4. Käytetty kirjallisuus tulee luetella esseen kirjallisuusluettelossa ja sen käyttäminen esseessä tulee osoittaa opintoalallasi käytössä olevan akateemisen viittaustekniikan avulla.

Esseessä voi hyödyntää myös luennoitsijoiden käyttämää/esittelemää kirjallisuutta.

Tehtävä 2. Kokonaisarviointi ja palautteen antaminen.

- Miten kurssin teemat vastasivat odotuksiasi ja haastavat omaa oppimistasi edelleen?
- Miten käsitys ihmisen kokonaisvaltaisesta kohtaamisesta omassa ammattikuvassasi ja ammatti-identiteetissäsi jäsenyytään tämän kurssin jälkeen?
- Miten kurssia tulee kehittää edelleen?

5. PERUSKÄSITTEITÄ

IHMISKÄSITYS ON

- jatkuvasti kehittyvä tulkinta siitä, mikä ihmisessä on olennaista ja sisältää
- ontologisia oletuksia (kuoleman merkitys)
- kokemusperäisen tiedon tuottamia käsityksiä
- arvofilosofisia näkemyksiä ihmisen arvosta ja moraalisisista ominaisuuksista.
- Taustalla vaikuttaa kunkin ajan arvot, ihanteet ja kulttuuri.
- Toimii arvopelinä ja arviointipohjana.

Ihmiskäsitys on arvosidonnainen.

IHMISKUVA

- Tieteellisen tutkimuksen tuloksista syntyy teoriaan nojautuva ihmiskuva, joka pyrkii teorian sisällä objektiivisuuteen ja ristiriidattomuuteen.
- Tutkija pyrkii tiedostamaan olettamuksensa ja tieto pyrkii korjaamaan itseään.

IHMISKÄSITYSTEN MONEUS

- Naturalistinen ja biologinen
 - Mekanistinen käsitys, ei eroa muihin eliöihin
- Humanistinen
 - Luontaisesti hyvä ihminen, vapaa, vastuullinen ja autonominen olento,
 - Persoonallinen kasvu ja itsensä toteuttaminen elämän päämäärinä
- Marxilainen
 - Ihminen on taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen olento. Hän on samaan aikaan yhteiskunnan tuote ja tuottaja.
- Kristillinen ihmiskäsitys
 - Raamatun antama tieto ihmisen olemuksesta ei ole valmiiksi analysoitua ja yksiuotteista: ihmiskäsitys kätkeytyy sen kertomuksiin, runoihin, profetioihin ja ajanhistoriaan sidottuihin kuvauksiin.
 - Perustavaa on ihmisen ymmärtäminen suhteessa elävänä.

AJANHENKI: Ihminen itse – kaiken mitta ja arvo?

Esimerkki. **John Izzo:** *Viisi salaisuutta, jotka sinun on syytä oppia ennen kuin kuolet.*

Tutkija haastatteli noin 120 henkilöä ikävuosien 61-102 väliltä. Tavoitteena oli selvittää henkilöiden kantava elämänviisaus. Tulokset tiivistyivät viiteen periaatteeseen:

1. Ole uskollinen itsellesi!
2. Elä niin, että mitään ei tarvitse jäljestä päin katua!
3. Pidä rakkaus elävänä itsessäsi!
4. Elä tässä silmänräpäyksessä!
5. Anna enemmän kuin otat!

Millaista ihmiskäsitystä nuo periaatteet mielestäsi edustavat?

ARVOMIETELMIEN MERKITYS IHMISEN KOKONAISETVAITAISEN KOHTAAMISEN SUUNNANNÄYTTÄJINÄ

Yhteinen vastuu

On päästävä irti individualismin harhasta ja ja tunnustettava uudelleen jo antiikista periytyvien suurten eettisten perinteiden yhteinen piirre: vastuu yhteisestä hyvästä.

Etiikka ja moraalit on ylipäänsä mahdollista vain yhteisössä, yhteiskunnassa.

On jälleen ryhdyttävä harjoittamaan hyveitä.

(Juha Pihkala 2000)

Tietämisestä

”Häviävän hetken,
kerran, pari,
luulin jo ymmärtäneeni.

Mutta aina uudestaan
huomasin, että
vielä on syytä elää.”

(Pentti Malaska)